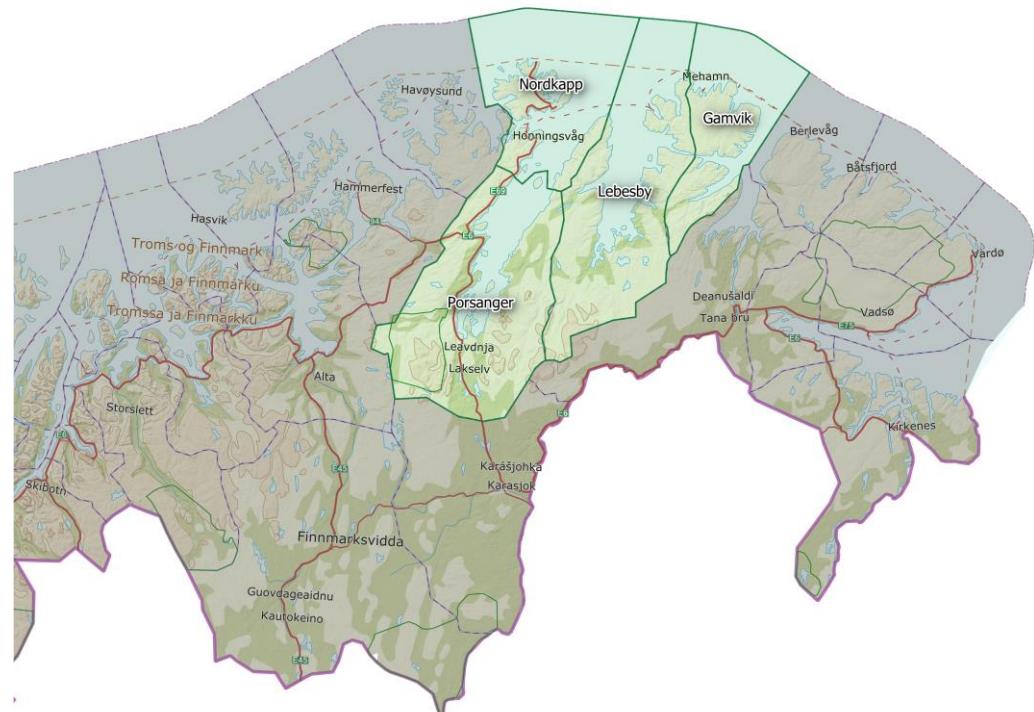

NIVI Rapport 2022:1

Oppstartløsning for regionalt plankontor i Midt-Finnmark

**Utarbeidet på oppdrag av kommunesamarbeidet i Midt-Finnmark i
samråd med interkommunal arbeidsgruppe**

Av Einar Pedersen og Geir Vinsand

Forord

Foreliggende rapport er utarbeidet på oppdrag fra kommunenesamarbeidet i Midt-Finnmark ved Porsanger kommune. Bakgrunnen er at tre av fire kommunestyre i Midt-Finnmark har vedtatt iverksetting av en prosess med sikte på opprettelse av et regionalt plankontor i Midt-Finnmark i 2.halvår 2022. En av de fire kommunene har deltatt i prosessen med bakgrunn i administrativ beslutning.

Arbeidet med oppstartløsningen er gjennomført i nært samarbeid med en arbeidsgruppe med to deltagere fra hver av de fire kommunene i Midt-Finnmark.

Arbeidet ble startet opp medio februar 2022 og avsluttet med avgivelse av foreliggende sluttrapport. Det er avholdt seks møter i arbeidsgruppen. Prosjektleder har i forkant av hvert møte sendt ut arbeidsnotater med relevante temaer for møtene. Etter invitasjon har fagpersonell fra Kartverket, Norkart, Distriktsenteret og NIVI Analyse bidratt med innledning over relevante tema i mandatet.

Ansvarlige konsulent i NIVI Analyse har vært prosjektleder Einar Pedersen. Geir Vinsand har deltatt som prosjektmedarbeider og kvalitetssikrer. Konsulentene er ansvarlig for anbefalt løsningsmodell og andre tilrådninger om dimensjonering og organisering ved oppstart.

Tromsø, 11. mai 2022

HOVEDPUNKTER	3
1 INNLEDNING	5
1.1 Bakgrunn.....	5
1.2 Mål og mandat for prosessen.....	6
1.3 Organisering og ansvar	6
1.4 Gjennomføring av prosessen	7
1.5 Rapportering	8
2 GENERELT OM PLANSYSTEMET	9
2.1 Det kommunale plansystemet	9
2.2 Plandataforvaltning	10
2.3 Byggesaksbehandling, deling og matrikkel.....	10
3 DAGENS PLANSTATUS OG ORGANISERING	11
3.1 Kommuneplanen.....	11
3.2 Reguleringsplaner	13
3.3 Plandataforvaltning.....	13
3.4 Byggesaksbehandling	13
3.5 Delingssaker.....	15
3.6 Oppmåling og matrikkel	15
3.7 Personellressurser	16
3.8 Digitalisering	16
3.9 Kommunenes kjøp av tjenester innenfor mandatområdet	17
4 KRITISKE FORUTSETNINGER OG UTFORDRINGER.....	18
4.1 Kritiske forutsetninger for et vellykket samarbeid	18
4.2 Utfordringer ved dagens organisering	18
4.3 Fordeler og ulemper identifisert i tidligere utredning.....	19
5 MODELLSKISSE OG FORSLAG TIL OPPSTARTLØSNING	20
5.1 Modellskisse	20
5.2 Oppstart av samarbeidet.....	21
5.3 Faseinndeling av det videre arbeid	26
5.4 Langsiktige utviklingsmuligheter	27
6 RETTSLIG REGULERING AV SAMARBEIDET	28
8. FINANSIERING	29

Vedlegg: Utkast til avtale om kommunalt oppgavefellesskap for Midt-Finnmark plan, bygg og eiendom

Hovedpunkter

I det avsluttende arbeidet er det gjennomført en oppdatert kartlegging som tyder på stor personellmessig sårbarhet og behov for utvikling av bedre og mer oppdaterte plansystemer i kommunene. Etter drøftinger med arbeidsgruppen er det konkretisert forslag til en differensiert samarbeidsløsning for det regionale plankontoret, som tar hensyn til ulik plansituasjon og ulike behov for samarbeid i den enkelte kommune. Utgangspunktet for å lykkes med et bredere og mer formalisert samarbeid er godt med utgangspunkt i allerede inngåtte samarbeidsavtaler og felles utfordringer i Midt-Finnmark.

Med bakgrunn i erfaringer fra andre kommuner anbefales en samordnet løsning for det regionale plankontoret, organisert som et oppgavefellesskap for plan, bygg og eiendom i Midt-Finnmark. Oppgavefellesskapet skal ivareta kommunenes behov for samarbeid om tjenester innenfor følgende aktuelle områder:

- Plandelen i plan- og bygningsloven
  - Planstrategi, kommuneplanens samfunns- og arealdel
  - Prosessledelse i tematiske kommunedelplaner innenfor klima, miljø, samfunnssikkerhet og beredskap andre relevante fag- og sektorområder
  - Geodataforvaltning
- Byggesaksdelen i plan- og bygningsloven
- Eierseksjoneringsloven
- Felles utviklingsprosjekter og samarbeid med andre myndigheter som fylkeskommunen, kartverket, statsforvalteren og nasjonale myndigheter
- Leveranser av relevante tjenester til virksomheter eller selskaper som er eid av deltakerkommunene eller virksomheter hvor eierkommunene har bestemmende innflytelse

Formålet er å samle og styrke fagmiljøene, skape attraktive arbeidsplasser og levere tjenester med god kvalitet. Overgang til mer brukervennlige løsninger og digital tjenestutvikling skal prioriteres. Oppgavefellesskapet skal være godt forankret i den enkelte kommune. Tjenestene skal utføres med likeverdig kvalitet og effektivitet i alle kommunene i samsvar med gjeldende lov- og regelverk.

Det anbefales at det regionale plankontoret dimensjoneres med åtte årsverk ved oppstart, bestående av daglig leder, en fellesstilling som planlegger, fire årsverk for å ivareta bygge- og delingssaker og to årsverk innenfor oppmåling og matrikkel. Det legges til grunn at den enkelte kommune er ansvarlig for en nødvendig planfaglig grunnressurs i egen kommune.

For organiseringen av fellesressursene i oppgavefellesskapet legges følgende til grunn:

- Hjemmelsgrunnlaget for samarbeidet er kommunelovens kapittel 19 om kommunalt oppgavefellesskap
- Hver av kommunene har lik eier- og ansvarsdel i oppgavefellesskapet
- Oppgavefellesskapet er ikke et eget rettssubjekt og har ikke myndighet til å ta opp lån
- Oppgavefellesskapet er saksforberedende og skal ikke ha myndighet til å treffen enkeltvedtak. Endelige vedtak etter plan- og bygningsloven, delingsloven og andre relevante lover må treffes av den enkelte kommune som i dag.
- Porsanger kommune er vertskommune, med kontor- og arbeidsgiveransvar for de ansatte i faglig fellesressurs

- Det legges til grunn at daglig leder skal ha kontorsted i Porsanger. For øvrig fagpersonell anbefales en desentralisert struktur med mulighet for kontorsted i alle kommunene.

Det anbefales en differensiert samarbeidsstruktur mellom kommunene i oppstartfasen, med bakgrunn i ulike plansituasjoner og behov for samarbeid mellom kommunene. Differensieringen innebærer et helhetlig plansamarbeid mellom Porsanger og Gamvik, med bakgrunn i store planfaglige utfordringer i Gamvik kommune. Innenfor bygge- og delingssaker anbefales i første omgang et forsterket samarbeid mellom tre av kommunene dvs. Porsanger, Nordkapp og Gamvik. Innenfor oppmåling og matrikkel anbefales et helhetlig samarbeid mellom alle fire kommunene, med forankring i et felles fagmiljø i vertskommunen.

På plansiden legges det til grunn at den faglige fellesressursen brukes til følgende arbeidsoppgaver i oppstartfasen:

- Utvikle felles kunnskapsgrunnlag for gode planprosesser
- Koordinere kommunenes rullering av planstrategi for neste valgperiode
- Ivareta kommunenes behov for kapasitet til forvaltning av arealplandata
- Ivareta oppgaver knyttet til evt. bygdevekstavtale med KDD i samarbeid med leder for plankontoret, herunder arbeid med felles tiltaksplan
- Bidra til innovasjon og samarbeid på andre fagområder som kommunene ser behov for

Det anbefales at oppgavefellesskapet etableres i løpet av 2022 med formell oppstart senest 1.1.2023. I oppstartfasen vil det være behov for nærmere vurderinger nødvendige IKT-løsninger, finansiering og kostnadsfordeling internt i samarbeidet.

I utredningen er det pekt på langsiktige utviklingsmuligheter for det regionale plankontoret, som bl.a. kan innebære samarbeid om andre oppgaver innenfor et mer helhetlig kompetansesenter for plan og samfunnsutvikling i Midt-Finnmark. Et tilsvarende kompetansesenter kan utvikles for å ivareta digitalisering og tjenesteutvikling i kommunene.

Stegvis utvikling av samarbeidet på disse områdene kan være en del av en regional utviklingsplan som grunnlag for en langsiktig utviklingsavtale med KDD og de regionale aktørene (bygdevekstavtale).

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Samarbeid om felles plankontor har vært en prioritert oppgave for kommunesamarbeidet i Midt-Finnmark over lengre tid. Innfor bygesak, oppmåling og matrikkel er det allerede etablert et samarbeid mellom flere av kommunene. Alle kommunene har små og sårbarer planfunksjoner som delvis sliter med å oppfylle lovpålagte krav til kommuneplaner og løpende forvaltningsoppgaver.

I 2019 ble det formulert en to-delt strategi for forsterkning av planfunksjonen i Porsanger kommune, med bakgrunn i Forsvarets oppbygging av garnisonen i Porsanger. I første fase ble det vurdert som viktig å forsterke planfunksjonen og plankapasiteten i Porsanger kommune som vertskommune. KMD har bevilget nasjonale skjønnsmidler for perioden 2020-2024 til fase 1. I andre fase er målet at det skal utvikles et sterkt planfaglig miljø i Midt-Finnmark som er i stand til å løse følgende oppgaver:

- Ajourføre samarbeidskommunenes viktigste kommunale planer
- Utvikle gode plansystemer (planstrategier) og rutiner for rullering av kommunens planverk
- Gjøre kommunene bedre i stand til å imøtekjemme nasjonale forventninger til kommunene som ansvarlig planinstans
- Gjøre kommunene bedre i stand til å ta på seg en utviklerrolle i store utbyggingssaker
- Styrke kommunens tilrettelegging for næringsutvikling i tråd med statlige, regionale og lokale mål
- Skape et grunnlag for mer samarbeid innen andre fagområder

Statsforvalteren har løpende gitt støtte til kommunesamarbeidet i Midt-Finnmark. I 2020 ble forsterket samarbeid innenfor plan og bygesak drøftet i en interkommunal arbeidsgruppe, som konkluderte med at det er behov for å tilføre planfaglig kompetanse og kapasitet for å komme videre i samarbeidet. Arbeidsgruppen vurderte ulike varianter av vertskommunemodell som egnet organisasjonsmodell.

I oppfølgingen ble det våren 2021 gjennomført en bredt anlagt utredning for å konkretisere relevante samarbeidsmodeller, inkl. innhenting av erfaringer med plansamarbeid fra andre kommuner¹. NIVI konkluderte med at alle kommunene i Midt-Finnmark har svært sårbarer planfunksjoner med en samlet planfaglig kapasitet på 9,5 årsverk. NIVI anbefalte en desentralisert organisasjonsmodell med videreføring av planfaglig nøkkelkompetanse i alle kommunene i kombinasjon med en forsterket faglig fellesressurs i vertskommunen. NIVI skisserte også utviklingsmuligheter der et regionalt plankontor inngår i et kompetansesenter for plan og samfunnsutvikling, der andre oppgaver som næring og innovasjon, klima og miljø og landbruk og naturforvaltning kan inngå. Høsten 2021 bevilget Statsforvalteren midler til videre oppbygging av regionalt plankontor og det ble utlyst stilling som prosjektleder i to omganger, uten napp fra kvalifiserte søker.

I desember 2021 behandlet kommunestyrene i Lebesby og Porsanger sak om etablering av regionalt plankontor i Midt-Finnmark. Gamvik kommunestyre behandlet likelydende sak i sitt

---

¹ NIVI Rapport 2021:2 Regionalt plankontor i Midt-Finnmark

møte i januar 2022. Av saksprotokollene fra kommunestyrenes behandlinger går det fram at det ble gjort følgende likelydende og enstemmige vedtak:

- Kommunestyret vedtar iverksetting av en prosess i tråd med vedlagte mandat med sikte på opprettelse av et regionalt plankontor i Midt-Finnmark i 2.halvår 2022.
- Kommunestyret legger til grunn at det planlagte arbeidet leder fram til en sak i kommunestyret før sommeren 2022 hvor det tas stilling til oppstart, organisering og finansiering og styringslinjer. Videre utviklingsmuligheter for det regionale plankontoret klargjøres som del av utredningsarbeidet

Kommunestyret i Nordkapp har ikke behandlet sak om etablering av regionalt plankontor. Nordkapp kommune har likevel valgt å være med i det videre arbeid med sikte på avklaring av sin videre deltagelse.

1.2 Mål og mandat for prosessen

Kommunestyrene i Gamvik, Lebesby og Porsanger har vedtatt at saken skal fremlegges organet før sommeren 2022. De nevnte kommunestyrene har sine siste møter før ferien medio juni 2022.

I saksfremlegget er mandatet for utredningsprosessen beskrevet slik:

Formålet med arbeidsgruppen er dels å gjennomgå dagens organisering og samarbeid, dels å fremme forslag til forsterket samarbeid innenfor kommuneplanlegging, byggesaksforvaltning og kart og oppmåling som del av et regionalt plankontor for Midt-Finnmark. Arbeidsgruppen gis følgende oppdrag:

1. Utvalget skal beskrive status og hovedutfordringer ved dagens organisering og arbeidsform
2. Det skal gjennomføres en behovs- og mulighetskartlegging for forsterket samarbeid mellom kommunene innenfor de definerte oppgaveområdene
3. Utvalget skal klargjøre kritiske forutsetninger for et vellykket samarbeid og prioritere oppgaver som egner seg for forsterket samarbeid ved oppstart i 2.halvår 2022
4. Utvalget skal fremme forslag til organisering, styring og finansiering av prioriterte samarbeidsområder inkl. fremme forslag til aktuelle samarbeidsavtale(r)
5. Arbeidsgruppen skal drøfte utviklingsmuligheter og bespørre muligheter for forsterket samarbeid med fylkeskommunen, Statens Kartverk, Statsforvalteren og evt. andre statlige instanser med planfaglige behov
6. Arbeidsgruppen skal starte sitt arbeid i januar 2022 og avgjøre en skriftlig sluttrapport til prosjektgruppen for kommunesamarbeidet i Midt-Finnmark innen 1.mai 2022
7. Porsanger kommune vil sørge for at arbeidsgruppen får faglig bistand til prosessledelse og rapportering i prosjektperioden

1.3 Organisering og ansvar

Det oppfølgende arbeidet er konkretisert i en prosessplan, jfr. vedlegg, hvor myndighet, oppgaver og ansvar er tydelig fordelt. Prosessplanen ble godkjent av kommunedirektørene 8 februar 2022.

Politisk behandling

Det var ikke forutsatt at prosessplanen skulle undergis politisk behandles i de enkelte kommunene. Det ble oppfordret til at prosessplanen ble videreført til evt. planutvalg og andre berørte til orientering.

Etter gjennomført prosess skal det lages et felles saksframlegg for behandling i kommunestyrene inkl. samarbeidsavtale. Sluttrapporten fra prosjektet vil vedlegges saksframlegget til kommunestyrene.

Statsforvalter i Troms og Finnmark

Høsten 2021 har Statsforvalteren i Troms og Finnmark gitt økonomisk tilskudd til stilling som prosjektleder for oppbygging av regionalt plankontor. Økonomisk ligger det dermed godt til rette for å komme i gang som forutsatt i løpet av 2022.

Roller og ansvar

Rolle	Oppgave
Prosesseier	Oppdragsgiver er kommunedirektørutvalget, KDU i Midt-Finnmark. Utvalget innehar rollen som prosesseier og skal behandle og treffe avgjørelser knyttet til saksfremlegg og sluttrapport.
Prosessansvarlig	Porsanger kommune ved kommunedirektøren har underveis ivaretatt det løpende prosessansvaret på vegne av de øvrige kommunene.
Prosessleder	Prosjektleder i NIVI har sørget for at prosessen utviklet seg i henhold til vedtatt plan. I dette inngår tilrettelegging av arbeidet i arbeidsgruppen, arrangere møter, gjøre saksforberedelser mv. NIVI har ansvar for utarbeidelse av sluttrapport og formidling av denne til prosesseier.
Arbeidsgruppen	Arbeidsgruppen har i samarbeid med NIVI utført oppgaver relatert til hovedpunktene i mandatet. Oppgaver har blitt tildelt mellom arbeidsmøtene. Arbeidsgruppen har gjennomført drøftinger og gjort vurderinger av ulike former for interkommunalt samarbeid. Utkast til sluttrapport inkl. samarbeidsavtale er drøftet i arbeidsgruppen.

1.4 Gjennomføring av prosessen

Kommunedirektørene i Midt-Finnmark godkjente prosessplanen den 8.2.2022. Den konkrete gjennomføringen ble iverksatt og fra 14.2.2022 hadde alle kommunene pekt ut to medlemmer hver til arbeidsgruppen, jfr. oversikt nedenfor.

Kommune	Navn
Porsanger (vertskommune)	Kjell Magne Rasmussen, leder utviklingsavdelingen Øystein Willersrud, kommuneplanlegger Camilla Vonheim, oppmåler.
Nordkapp	Vegard Juliussen, rådgiver kommuneplan, Simon Pind Jessen, rådgiver næring
Lebesby	Odd Magnus Rasmussen, saksbehandler byggesak Hege Johansen, kommuneplanlegger
Gamvik	Roger Martinussen, teknisk leder Stein Aril Olaussen, næringssjef
Tillitsvalgt	Renate Fagerness Sjøenden, Fag forbundet

Leder for utviklingsavdelingen ved Porsanger kommune, Kjell Magne Rasmussen, har innehatt rollen som kontaktperson for prosjektleder. Oppgavene har bestått i å formidle innkallinger og dokumenter til planlagte møter, inkl. administrere felles teamsområde. Tillitsvalgt har vært invitert til møtene og fått tilgang til arbeidsnotater.

Møtene i arbeidsgruppen har vært tilrettelagt og ledet av prosjektleder i NIVI. Det har vært gjennomført seks møter i arbeidsgruppen. Det første møtet ble gjennomført 21. februar og det

siste 29 april. Med unntak av ett møte har arbeidsgruppen vært fulltallig. Underveis i prosessen har møter blitt utsatt og omberammet på grunn av forfall fra medlemmer i arbeidsgruppen.

I møtene har arbeidsgruppen drøftet relevante problemstillinger opp mot mandatet, gjort beslutninger om oppgaver og eventuell annen oppfølging mellom møtene. Det har også vært oppfordret til å involvere andre ansatte i egen hjemkommune.

Ved tre anledninger har eksterne innledere bidratt til arbeidsmøtene med faglige innlegg innenfor følgende områder:

- Norkart: Digitale løsninger gjør innbyggere mer selvbetjente og saksbehandlerne smarte
- Kartverket: Forvaltning av kommunale arealplan-data. Hva kjennetegner kommuner som lykkes med digital forvaltning og tilgjengeliggjøring av plandata?
- Distriktsentret: Hvordan lykkes med samarbeid om samfunnsutvikling over kommunegrenser?
- NIVI Analyse: Regionalt plankontor i Midt-Finnmark - erfaringer og muligheter

Prosjektleder har ved to forskjellige anledninger vært invitert til teams-møte i prosjektgruppen for Midt-Finnmark samarbeidet. Formålet med deltakelsen har vært å gi redegjørelse for status og fremdrift i arbeidet. Prosjektleder ga også en orientering til formannskapene i de fire kommunene på fysisk møte i Lakselv 4.mai.

1.5 Rapportering

Foreliggende sluttrapport er distribuert til kommunene og lagt ut på NIVIs hjemmeside www.nivianalyse.no. Utkast til samarbeidsavtale følger som vedlegg. Foredrag fra eksterne foredragsholdere er distribuert til arbeidsgruppens medlemmer og er tilgjengelig i Porsanger kommune.

2 Generelt om plansystemet

2.1 Det kommunale plansystemet

Det kommunale plansystemet er et lovpålagt styringsverktøy for kommunene. Formålsparagrafene i Plan- og bygningsloven og Kommuneloven løfter fram krav om bærekraftig utvikling, for samfunnet, den enkelte og fremtidige generasjoner. Kommunene skal gjennom sine planer bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjewner sosiale forskjeller, jfr. folkehelselovens formålsparagraf. Disse tre lovene krever at kommunene på en systematisk og strukturert måte gjennomføre samordnet planlegging av omfattende sammenhenger og komplekse forhold. Innbyggere og andre aktuelle aktører skal gis reelle muligheter for påvirkning og medbestemmelse i utviklingen av kommunale planer.

Staten stiller krav til kommunene om et rullerende plansystem, jf. pbl. § 10-1(planstrategi) og § 11-1 (kommuneplan med handlingsdel). Kommunestyret skal hvert fjerde år ta stilling til om kommuneplanen skal revideres (fireårshjulet). I tillegg skal kommuneplanens handlingsdel rulleres årlig sammen med økonomiplanen og årsbudsjettet (årshjulet).

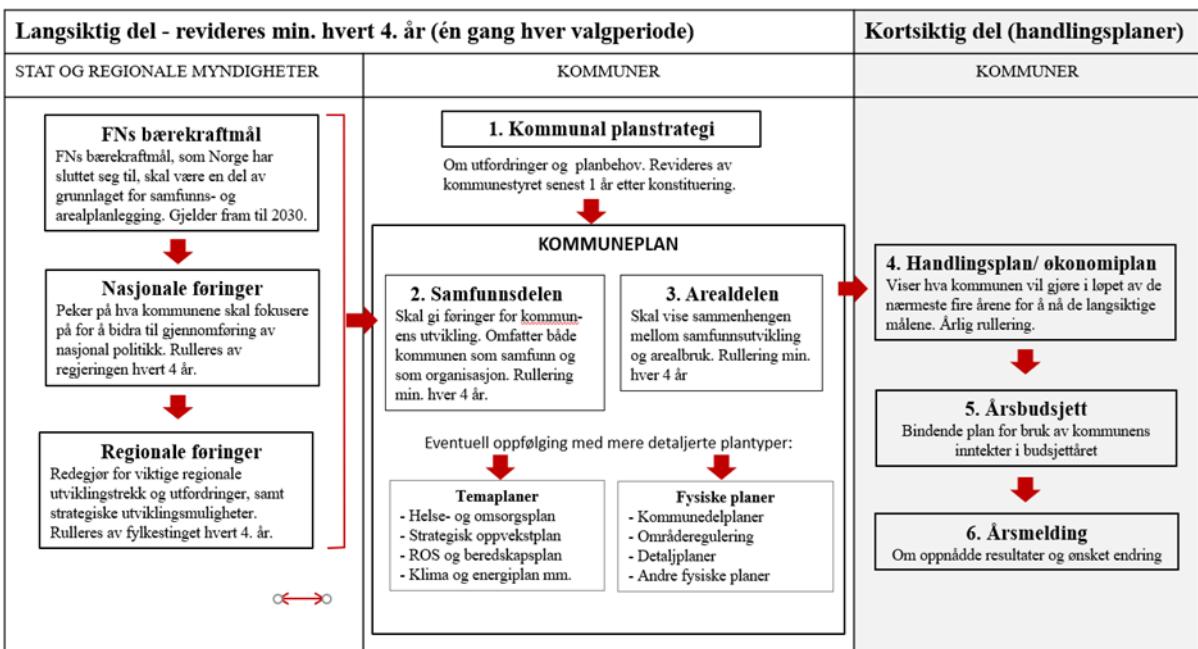
Et statlig lovkrav gjennom sivilbeskyttelseslovens § 14 pålegger kommunene å gjennomføre og dokumenter at overordnet og helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse er oppdatert i takt med revisjon av kommunalt planverk.

På nivået under kommuneplanen er det nasjonale forventninger om planverk innenfor flere sentrale samfunnsområder. Det gjelder blant annet:

- Verdiskapning og næringsutvikling
- Arealdisponeringer sentrum-/bygdeutvikling
- Samferdsel og infrastruktur, (havn, veier, VAR mv)
- Klima- og energi
- Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø
- Natur, kulturmiljø og landskap

Innenfor disse områdene finnes flere eksempler på statlige pålegg om fag og temoplaner. Det gjelder bl.a. krav om overordnet kommunal beredskapsplan, smittevernplan, folkehelseplan og forebyggende plan for barn og unge. Innenfor andre samfunnsområder legger staten opp til at ulike tilskuddsordninger skal være forankret i ulike tema- og sektorplaner, f.eks. kommunale planer innenfor idrett, kultur og friluftsliv. Over tid har det vært en trend i retning av at ekstern finansiering forutsetter forankring i lokale planer og strategier.

Nedenfor gis et bilde eller skisse, over det kommunale plansystemet med de sammenhenger og føringer systemet forutsetter.

Figur 2.1 Skisse over gjeldende plансystem i kommunene

2.2 Plandataforvaltning

Kommunene er viktige produsenter og forvaltere av offentlig geografisk informasjon, som kartdata og eiendomsdata (geodata). Mange kommuner har en egen geodataavdeling med ansvar for oppmåling og kartløsninger, inkludert ansvar for kommunens planoversikt og digitalt planregister. Alle fylker og kommuner deltar i samarbeid om geodata som del av det nasjonale samarbeidet innenfor Norge digitalt.

Etter plan- og bygningslovens § 2-2 skal kommunene ha et planregister som gir opplysninger om gjeldende arealplaner og andre bestemmelser som fastlegger hvordan arealene skal utnyttes.

Ifølge kart- og planforskriften § 12 skal kommunen ha et digitalt planregister når den velger å legge ut arealplaner som er laget digitalt til offentlig ettersyn (høring), og dersom den har krevd at private forslagsstillere skal sende inn digitale detaljreguleringsplaner.

2.3 Byggesaksbehandling, deling og matrikkel

Byggesaksdelen i plan- og bygningsloven og henholdsvis forskrifter og veilederne regulerer kommunens forvaltning av byggesaker. Gjennom dette er det gitt regler om hvordan byggesaker skal behandles, om tiltaket er søknadspliktig, krav til ansvarsrett og søknader, kommunens tilsynsplikt, håndhevings- og gebyrregler m.m. Byggesaksforvaltningen er nært koplet til arealdelen av kommuneplanen, herunder å forholde seg i saksbehandlingen til vedtatte kommunedelplaner og reguleringsplaner.

3 Dagens planstatus og organisering

3.1 Kommuneplanen

Kommunestyret skal minst én gang i valgperioden vedta en kommunal planstrategi. I den skal det tas stilling til om kommuneplanen eller deler av denne skal revideres. Kommuneplanen er et overordnet styringsredskap, har gjerne et tidsperspektiv på 12-15 år og skal følges opp med en rullende handlingsdel som skal si hvordan planen skal følges opp i valgperioden. I kommuneplanens samfunnsdel skal det vedtas arealstrategi som skal være førende for arealplanen.

Statusbeskrivelsen, jf. tabellen nedenfor, er basert på egenrapportering fra kommunene, kommunenes hjemmesider og statistikk fra SSB (kostra tabell 12594). Kvaliteten på statistikken er avhengig av rapporteringen fra kommunene. Prikker i tabellen betyr at tall ikke finnes eller ikke kan oppgis.

Gamvik og Porsanger kommune har prioritert å utarbeide ny arealplan før ny samfunnsplan. Nordkapp kommune gjennomfører nå planprosessene for samfunns- og arealdelen samtidig.

Planstrategi

Vedtatt år	2017	2018	2019	2020	2021
2019 Nordkapp	.	2014	2014	2020	2020
2020 Porsanger	2016	2016	2016	2020	2020
2022 Lebesby	2016	2016	2016	2020	2020
2023 Gamvik	2017	2017	2017	.	.

Merknader:

Med unntak av Gamvik, har kommunene har gjort vedtak om planstrategi for inneværende planperiode (2020-2023).

Kommuneplanens samfunnsdel

Vedtatt år	2017	2018	2019	2020	2021
2019 Nordkapp	.	2014	2014	2014	2014
2020 Porsanger	1979	1979	1979	1989	1989
2022 Lebesby	2003	2018	2018	2018	2018
2023 Gamvik	1991	1991	1991	.	.

Merknader:

Nordkapp har igangsatt prosess for rullering av gjeldene KPS som er fra 2014. Denne prosessen gjennomføres parallelt med prosess for utvikling av arealplan. Det er planlagt endelig vedtak av KPS innen 2022.

Porsanger og Gamvik har vedtatt prosess for ny KPS, men foreløpig ikke startet opp.
Lebesby har KPS fra 2018. Sittende kommunestyre har behandlet og vedtatt gjeldende KPS.

Kommuneplanens arealdel

Vedtatt år	2017	2018	2019	2020	2021
2019 Nordkapp	.	2016	2016	2016	2016
2020 Porsanger	2001	2001	2001	2001	2001
2022 Lebesby	2007	2007	2019	2019	2021
2023 Gamvik	1991	1991	1991	2020	2020

Merknader:

Nordkapp har pågående planprosess for KPA, inklusive sjøområder og akvakultur, parallelt med KPS. Det forventes vedtak innen 2022.

Porsanger har pågående prosesser for KPA og den forventes vedtatt innen 2022. Områder for akvakultur er ikke utredet som del av planen. Porsanger prioriterer vedtak av ny KPA før KPS.

Lebesby vedtok KPA i 2021. Kystsoneplanen er innarbeidet i KPA.

Gamvik har KPA fra 2020. Bruk av sjøarealer inngår i KPA, men det er ikke avsatt områder til oppdrett. Gamvik kommune prioriterer KPA før KPS.

Kommuneplanens handlingsdel

Nordkapp har registrert i SSB at kommunen har vedtatt handlingsdel i 2019. Lebesby har vedtatt handlingsdelen som innarbeider del av økonomiplanen. Kommuneplanens samfunnsdel til Porsanger og Gamvik er udaterte, jf. vedtaksår.

Kommunedelplaner

Tematiske planer:

Det er ikke registrert vedtatt noen slike planer i perioden 2017 – 2021. Kommunene har heller ikke rapport noen slike i forbindelse med kartleggingen av status.

Arealplaner

Gamvik er registrert med 3 kommunedelplaner for areal vedtatt i 2019. Det er ikke rapport andre slike planer i forbindelse med kartleggingen av status.

3.2 Reguleringsplaner

Statusbeskrivelsen er basert på egenrapportering fra kommunene, kommunenes hjemmesider og statistikk fra SSB (tabell 12987, 12690 m.fl.).

Reguleringsplaner vedtatt i alt (antall)				
	2017	2018	2019	2020
2019 Nordkapp	.	1	1	0
2020 Porsanger	2	1	0	1
2022 Lebesby	0	..	0	0
2023 Gamvik	0	1	3	.
Totalt for alle kommuner	2	3	4	1

Antall reguleringsplaner er totalt sett få og det varierer fra år til år. Reguleringsplaner fremmet av private inngår i tallene. I all hovedsak har kommunene benyttet seg av private konsulenter til gjennomføring av planprosessene. I henhold til planstrategiene fra de enkelte kommunene er det behov for nye reguleringsplaner eller rulleringer. Antallet vedtatte planer er totalt sett få pr. år slik at det ikke har vært hensiktsmessig å kartlegge kommunenes gebyrinntekter.

3.3 Plandataforvaltning

Kommunene er lokal matrikkelmanndighet og har ansvar for oppdatert matrikkelen. Samtidig er kommunene stor bruker av kart- og eiendomsdata. Tre av kommunene i regionen benytter seg av GIS-systemets ulike moduler i Gisline fra Norkart, som kommunekart, kartforvaltning, oppmåling, matrikkelen og planregister. Lebesby har tilnærmet de samme tjenester fra Norconsult.

Kommunene i regionen har potensial for kvalitetsforbedringer i oppfølgingen av GIS og andre oppgaver relatert til geodata. Oppgavene knyttet til kart, geodata og eiendomsopplysninger er ulikt organisert i de ulike kommunene.

Oppfølging og vedlikehold av geodata krever kompetanse og kontinuitet. I takt med økt etterspørrelse, bl.a. som følge av klimaendringer og økt effektiviseringsbehov, vil disse kravene forsterkes i tiden som kommer.

3.4 Bygggesaksbehandling

Statusbeskrivelsen er også her basert på egenrapportering fra kommunene, kommunenes hjemmesider og statistikk fra SSB (tabell 13111, 12676, 13021 m.fl.).

Byggesøknader i alt behandlet (antall)	2017	2018	2019	2020	2021
2019 Nordkapp	45	29	59	27	31
2020 Porsanger	107	81	57	61	55
2022 Lebesby	63	41	50	41	53
2023 Gamvik	18	24	15	.	.
Totalt antall behandlede byggesøknader for alle kommunene	233	175	181	129	139
Totalt antall utførte tilsyn for alle kommunene	..	5	9	13	17
Totalt antall dispensasjonssøknader for alle kommunene.	50	57	42	55	44

Antallet behandlede søknader varierer fra år til år. Det er et betydelig lavere antall saker i 2020 og 2021. En mulig forklaring på dette er endringer og forenklinger i henhold til plan og bygningsloven. At antallet saker for Gamvik kommune ikke er oppgitt kan skyldes mangler ved kommunens rapportering til Kostra/SSB.

Antallet utførte tilsyn samlet sett for kommunene viser en stigende tendens. Antallet saker pr år for den enkelte kommune varierer betydelig, for eksempel hadde Nordkapp 13 saker i 2021 mot seks saker i 2020.

Lebesby og Porsanger har hatt flest søknader om dispensasjon pr år.

Gamvik har ikke egne fagressurser, men har avtale med Porsanger kommune om kjøp av tjenester til saksbehandling. Det er ikke avtalt myndighetsoverføring slik at saksbehandler i Porsanger kun gir innstilling til vedtak. På grunnlag av dette fattes enkeltvedtaket av rett instans i Gamvik kommune.

3.4.1 Gebyrer og selvkost

Kommunen har etter plan- og bygningsloven hjemmel for å vedta et regulativ for gebyrer for å dekke kostnader for arbeidet med saksbehandling og godkjenning av søknader. Begrunnelsen er at kommunen gjennom gebyrinntektene skal sikre det økonomiske grunnlaget som er nødvendig for å utføre sine lovpålagte plikter, herunder saksbehandling, tilsyn og ulovlighetsoppfølging på en forsvarlig måte.

Kommunene i Midt-Finnmark har årlig vedtatt gebyrregulativ i forbindelse med budsjettbehandlingen. Saksbehandlingsgebyrene utgjør en vesentlig del av inntektsgrunnlaget i kommunens selvkostregnskap.

Av Kostra-tabell nedenfor kan det se ut som om to kommuner i regionen ikke har krevd inn gebyrer i 2020 og 2021. Inntektssiden vil være av vesentlig betydning for å sikre en riktig dimensjonering av tjenesteområdet i samarbeidet.

13013: Bygge- og delesaksbehandling Gebyrinntekter (1000 kr)	2017	2018	2019	2020	2021
2019 Nordkapp	.	.	.	.	.
2020 Porsanger	397	535	288	528	675
2022 Lebesby	.	489	556	466	653
2023 Gamvik	179	129	141	.	.

3.5 Delingssaker

Tabell 12597: Mottatte søknader om opprettelse av grunneiendom (antall)				
	2017	2018	2019	2020
2019 Nordkapp	20	0	11	0
2020 Porsanger	18	29	6	15
2022 Lebesby	18	12	12	18
2023 Gamvik	10	10	9	..
Totalt	66	51	38	33

Antall delingssaker har variert fra 38 til 66 for alle kommunene samlet. Antall delingssaker har vært størst i Lebesby og Porsanger, minst i Nordkapp. For Gamvik mangler opplysninger.

Porsanger har i perioden i tillegg hatt et mindre antall delingssaker etter jordloven. Det behandles tilnærmet like mange saker pr år som antallet mottatte søknader. Etter avtale saksbehandler Porsanger kommune saker som hører til i Gamvik kommune. Enkeltvedtak fattes av Gamvik kommune.

Om selvcost, gebyrer mm, se punktet om byggesaksbehandling.

3.6 Oppmåling og matrikkel

Tabell 12596: Rekvisisjoner mottatt av kommunen (antall)				
	2017	2018	2019	2020
2019 Nordkapp	20	13	17	11
2020 Porsanger	26	37	10	25
2022 Lebesby	24	18	11	14
2023 Gamvik	8	10	9	..
Totalt	78	78	47	50

Av tabellen framgår antall rekvisisjoner pr år for den enkelte kommune. I de aktuelle kommunene begrenses feltsesongens lengde av lang mørketid og vinter. Flere enkeltsaker kan være tidkrevende, som gamle skylddelinger og som følge av manglende plangrunnlag. Nyere planer/reguleringer gir betydelig raskere saksgang. Svært få rekvisisjoner er registrert med saksbehandlingstid over lovpålagt tid.

Porsanger kommune gjennomfører oppmåling også for Nordkapp kommune. I tillegg er Porsanger kommune matrikkelfører for Nordkapp og Gamvik. Gamvik kommune har benyttet private aktører for gjennomføring av oppmåling. Fra og med 2023 er det avtalt at Porsanger kommune også skal utføre oppmåling for Gamvik.

3.6.1 Gebyrer og selvkost

Tabellen nedenfor tyder på at Nordkapp og Gamvik heller ikke på dette området har krevd inn gebyrer i 2020 og 2021. Inntektssiden vil være av vesentlig betydning for å sikre en riktig dimensjonering av tjenestemrådet i samarbeidet.

Kostra tabell 13013 Kart og oppmåling	2017	2018	2019	2020	2021
2019 Nordkapp	.	.	.	.	.
2020 Porsanger	853	599	397	400	565
2022 Lebesby	.	179	185	144	233
2023 Gamvik	76	79	61	.	.

3.7 Personellressurser

Opplysningene nedenfor er basert på rapportering fra arbeidsgruppens medlemmer. Det er ikke hentet ut regnskapstall fra Kostra /SSB.

Kommune	Kommuneplan, geodata	Bygg	Deling	oppmåling, matrikkel	Samlet
Porsanger	1,5	2,5	0,4	0,4	4,8
Lebesby	1,15	0,6	0,1	0,05	1,9
Nordkapp	2 faste (2 prosjekt)	0,5	0,5	Ingen egne – Porsanger	3,0
Gamvik	Ingen egne stillingsressurser	Ingen egne stillingsressurser	Porsanger	Alta, Tana, Porsanger	
Sum	4,65	3,6	1,0	0,45	9,7

Antall årsverk planlagt avsatt til fagområdene som innbefattes av mandatet er noenlunde riktig. Det er større usikkerhet til hvordan ressursbruken i praksis fordeles mellom de ulike oppgavene. I Nordkapp kommune er to planstillinger finansiert over investeringsbudsjettet. Stillingene er disponert til prosjektoppgaver og de avvikles når prosjektet er gjennomført.

I dialogen med arbeidsgruppens medlemmer kommer det frem et tydelig fellestrekke at den enkelte ansatte innen mandatområdet i stor utstrekning opplever å bli satt til å løse alle typer oppgaver som har med planlegging, arealspørsmål og aktuelle forvaltningsoppgaver å gjøre. Rollen som planlegger er en allround-rolle som benyttes til å løse et bredt spekter av oppgaver.

Med en slik ansvarsfordeling og arbeidsform oppstår lett dilemmaer knyttet til prioritering mellom tidkrevende prosesser og planutvikling i forhold til løpende saker som må behandles. Små og få stillinger skaper også en svært sårbar ressurssituasjon i forbindelse med permisjoner, sykefravær og turnover. Begrensede muligheter for fordypning og faglig spesialisering er uehdig for de ansattes kompetanseutvikling.

3.8 Digitalisering

Opplysningene nedenfor baserer seg på tilbakemelding fra arbeidsgruppens medlemmer og prosjektleder for IKT i Midt-Finnmark.

IKT og digitalisering

Kommunene i Midt-Finnmark har i dag ingen samarbeid om løpende, daglig drift av IKT-området. Hver kommune har egne ressurser på IKT-området. Kommune har ikke gjort felles anskaffelser av fellessystemer og teknisk infrastruktur. Pr i dag benytter to kommuner seg av ACOS som leverandør av sak / arkiv mens to kommuner benytter seg av SIKRI/Elements. Disse leverandører leverer også moduler til e-Eiendom inkl. digitale planprosesser og saksbehandling.

Av kartleggingen fremkommer det at tre av kommunene benytter seg av tjenester fra Norkart, mens én kommune benytter Norconsult som leverandør av kart, plan og geodata. En situasjon med forskjellige leverandører av fellessystemer kan skape utfordringer i et tjenestesamarbeid.

IKT-samarbeidet i Midt-Finnmark er et pågående utviklingsprosjekt mellom de fire kommunene. Gamvik kommune er vertskommune og har det administrative ansvaret for prosjektleder. Prosjektet skal bidra til å utvikle et tjenestesamarbeid innenfor IT. Foreløpig er plan- og byggesaksområdet et av de områdene som prioriteres i utviklingsprosjektet.

3.9 Kommunenes kjøp av tjenester innenfor mandatområdet

Plan, byggesak og miljø omfatter flere tjenestefunksjoner;

- 301 Plansaksbehandling,
- 302 Byggesaksbehandling og eierseksjonering, 3
- 03 Kart og oppmåling,
- 335 Rekreasjon i tettsted,
- 360 Naturforvaltning friluftsliv
- 365 Kulturminneforvaltning

Med unntak av Porsanger er utgiftene til kulturminne (art 365) og naturforvaltning (art 360) ubetydelige. I tabellen nedenfor er anskaffelser av konsulent-/rådgivningstjenester som finansieres over investeringsbudsjettet ikke regnet med.

Tabell 12367: FGK3 Plan, byggesak og miljø, - kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon, totalt

Kommune	2017	2018	2019	2020
2019 Nordkapp	752	502	366	576
2020 Porsanger	962	778	851	998
2022 Lebesby	632	924	1516	246
2023 Gamvik	313	305	306	220
Totalt kjøp av tjenester	2659	2509	3039	2040

I beløpene inngår også utgifter til utredninger, analyser og kartlegginger som krever spesifikk fagkompetanse, bl.a. miljøkartlegging i sjø, skredfarevurdering, flomfarevurdering, stabilitetsundersøkelser i grunn o.l. Selv om kommunene i Midt-Finnmark inngår i et plansamarbeid vil man også i fremtiden ha behov for å leie inn eksterne konsulenter ved behov for spesiell fagspesifikk kompetanse. Et plansamarbeid vil redusere behovet for kjøp av ekstern

bistand til prosessledelse. I tillegg vil utgiftene til kjøp av ekstern bistand kunne reduseres ved at kommunene samordner og styrker sin bestillerkompetanse.

4 Kritiske forutsetninger og utfordringer

4.1 Kritiske forutsetninger for et vellykket samarbeid

Til et av arbeidsmøtene med tema kritiske forutsetninger for vellykket samarbeid bidro representanter fra Distriktsentret med innledning basert på erfaringer fra ulike prosjekter om interkommunale samarbeidstiltak. Drøftingene nedenfor er basert på dette innspillet med påfølgende drøftinger i arbeidsgruppen, samt notater om temaet fra tidligere arbeidsgrupper i tilknytning til prosjekt Regionalt Plankontor i Midt-Finnmark, jf. NIVI Rapport 2021:2.

Det er flere faktorer av kritisk betydning som må tas hensyn til ved etablering av et interkommunalt samarbeid. For å skape klare og tydelige rammer for samarbeidet må bl.a. følgende avklares:

- Mål og ambisjonsnivå for samarbeidet
- Roller og oppgaver som skal inngå
- Hvordan samarbeidet skal organiseres, bemannes, styres og ledes
- Kommunikasjonslinjer og samhandling kommunene imellom
- Rutiner for å håndtere uenigheter og konflikter som måtte oppstå

Det er av kritisk betydning for et varig og velfungerende interkommunalt samarbeid at avtalen om samarbeid er godt forankret, kjent og akseptert i hver kommune. Samarbeidet må utvikle et felleskap som er preget av vilje til å få samarbeidet til å fungere. Et slik felleskap kan settes på prøve om det ikke er forståelse for at en velfungerende samarbeidsorganisasjon må bygges over tid. Ulike planbehov i kommunene ved oppstart av samarbeidet kan medføre misnøye ifht. prioritering av lokalt behov.

Det er en forventning om at et større og kompetent fagmiljø vil ivareta eksisterende og nye planleggingsoppgaver på en bedre måte enn dagens organisering. Dette vil kunne gi politisk og administrativ ledelse i kommunene hver for seg eller som samlet region økt påvirkningskraft i ulike samfunnsrelaterte spørsmål, samtidig som innbyggerne i regionene får et bedre tjenestetilbud. Samtidig vurderes det som viktig at det også beholdes fagkompetanse i den enkelte kommune. Det må være god kommunikasjon mellom den enkelte kommune og samarbeidet.

En annen viktig forutsetning for et vellykket og effektivt samarbeid er en felles digital plattform. Kommunene i Midt-Finnmark har fram til nå ikke hatt et systematisk og målrettet samarbeid innen IKT og digitalisering. Fraværet av felles IT-plattform vil være utfordrende i en oppstartsfasen.

4.2 Utfordringer ved dagens organisering

Punktene med utfordringene, jfr. kulepunktene nedenfor, er utformet med bakgrunn i gjennomført kartlegging, drøftinger i arbeidsgruppen, notater fra tidligere arbeidsgrupper, samt NIVI Rapport 2021:2 Regionalt Plankontor i Midt-Finnmark.

- Kommunene har pr i dag store utfordringer med å holde det kommunale plansystemet oppdatert, jf. kommunenes egne planstrategidokumenter og gjennomført kartlegginger i henhold til mandat i prosessplanen.

- Planfunksjonene er organisert med for få stillinger og innebærer for liten kapasitet til å ivareta lovpålagte kjerneoppgaver, utviklingsoppgaver innenfor planfunksjonens ulike fagområder og behovet for samordning opp mot andre tjenester og sektorer i kommunen.
- Dagens dimensjoner gir ikke grunnlag for bærekraftige og attraktive fagmiljøer innenfor overordnet planlegging, byggesaksforvaltning, oppmåling og matrikkelføring. Kommunene har pr i dag avsatt for lite ressurser med rett kompetanse for å forvalte de kommunale planregistrene og plandatabasene.
- Et gjennomgående fellestrekke for den enkelte ansatte innen de ulike mandatområdene, er opplevelse av stadig å bli satt til å løse alle typer oppgaver som har med planlegging, arealspørsmål og forvaltningsoppgaver å gjøre. Planfunksjonen får en allround-rolle som benyttes til å løse et bredt spekter av oppgaver. Det oppstår lett dilemmaer knyttet til prioritering mellom tidkrevende prosesser og planutvikling i forhold til løpende saker som må behandles.
- Små og få stillinger skaper en sårbar ressurssituasjon ved permisjoner, sykefravær og turnover som er påregnelig i alle organisasjoner.
- Små og få stillinger gir begrensede muligheter for faglig fordypning og spesialisering. Dette er uheldig for den enkelte ansattes muligheter for kompetanseutvikling.
- Manglende fagmiljø gir utfordringer med hensyn til rekruttering. Stillinger kan bli stående ledig i lange tidsrom.
- Kommunene kjøper ofte inn ressurser med kompetanse (konsulentbistand) for å være i stand utarbeide nye planer eller gjøre rulleringer av eksisterende plan. Dette kan svekke eierskap til egne planer. Det kan også medføre tungvinte og ressurskrevende prosesser ved rulling og nødvendig oppdatering av planer.
- Kommunene har ikke etablert formalisert samarbeid innenfor IKT og har derfor ikke samme løsninger til sak-/arkiv, leverandør av GIS mv. Manglende IKT-samarbeid medfører at kommunene henger etter når det gjelder digitalisering og brukerorientert tjenesteutvikling i forhold til andre kommuner.

4.3 Fordeler og ulemper identifisert i tidligere utredning

I NIVI-rapporten om regionalt plankontor ble det pekt på følgende mulige fordeler med dagens organisering:

- Dagens organisering sikrer nærhet til og god tilgjengelighet til egne ansatte, som i flere av kommunene har god kjennskap til status og utfordringer på plansiden i egne kommuner.
- Kommunestyrene har lokal kontroll med egne arealer og strategier for samfunnsutvikling. Ingen av kommunene har i utgangspunktet avgitt myndighet eller beslutningskompetanse til andre kommuner.
- Lokal styring og problemløsning fra sak til sak kan oppleves som effektivt og demokratisk i løpende saker.
- Kommunestyrene og lokalpolitikerne kan føle frihet fra bindende planer og planprosesser som involverer andre myndigheter som kan detaljstyre og overstyre kommunene.
- Noen av kommunene kan oppleves som oversiktlige og preget av moderate samfunnsendringer som i mindre grad stiller krav til formelle planer og planadministrasjoner.

Ulemper med dagens organisering og arbeidsform ble beskrevet som følger:

- Negativt omdømme og store prosesskostnader som følge av svikt og etterslep i oppfølging av lovpålagte oppgaver og krav etter plan- og bygningsloven, kommuneloven og andre særlover.

- Svak rettssikkerhet og risiko for forskjellsbehandling, feil og mangler i den lokale saksbehandling.
- Manglende planer og svak kompetanse i løpende saksbehandling kan svekke mulighetene for næringsutvikling i kommunene
- Kommuner uten oppdaterte planer og nødvendige fagmiljøer kan preges av dårlig økonomistyring og liten stabilitet i ledelse og egen organisasjon.
- Høye kostnader til rekruttering og omfattende bruk av eksterne konsulenter.
- Kommuner uten plankompetanse kan ha dårlige forutsetninger for samarbeid med den øvrige forvaltning og falle utenfor løpende reformer og utviklingsprosesser.

5 Modellskisse og forslag til oppstartløsning

5.1 Modellskisse

I arbeidsgruppens møte den 30. mars var kritiske forutsetninger for vellykket interkommunalt samarbeid på agendaen. Et annet punkt på agendaen var forberedende drøftinger som gjelder oppfølging mandatets pkt. 4:

- Utvalget skal fremme forslag til organisering, styring og finansiering av prioriterte samarbeidsområder, inklusive fremme forslag til aktuelle samarbeidsavtale(r)

I møtet ble det besluttet at prosessleder utarbeider en konkret skisse til organisering av plansamarbeidet. Skissen er ment å være en viktig del av grunnlaget for det videre arbeidet med et konkret forslag til modell for plansamarbeidet.

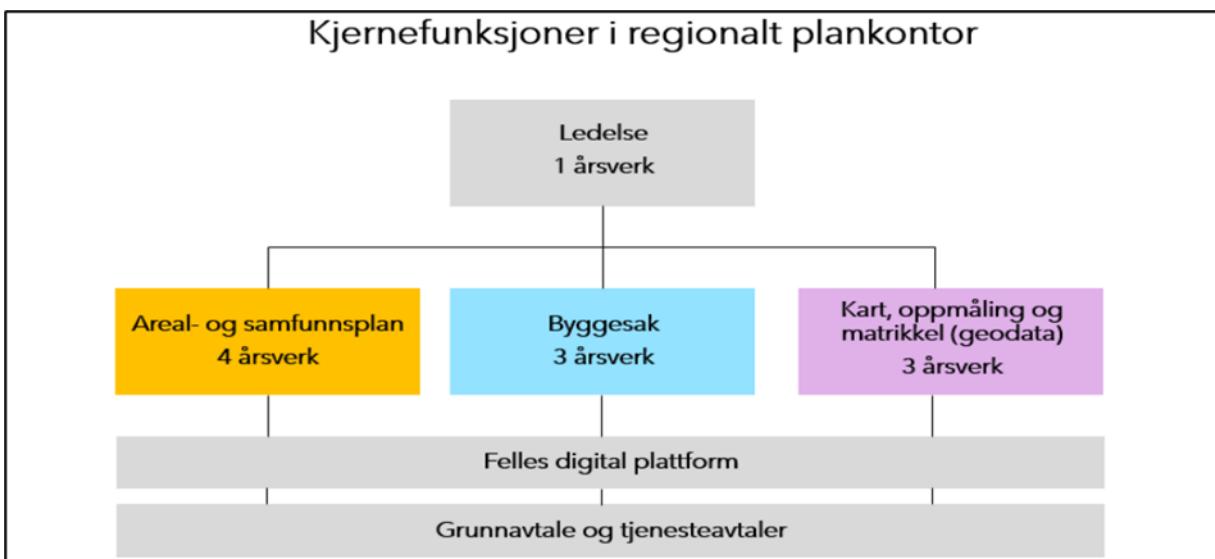
Skissen bygger på det forutgående arbeidet med de tre foregående punktene i prosessen:

- Beskrivelse av status og hovedutfordringer ved dagens organisering og oppgaveløsning
- Gjennomført behovs- og mulighetskartlegging for forsterket kommunesamarbeid
- Klargjøring og drøfting av kritiske forutsetninger for samarbeid

I tillegg bygger skissen på notater om temaet fra tidligere arbeidsgrupper i tilknytning til prosjekt Regionalt Plankontor i Midt-Finnmark, jf. NIVI Rapport 2021:2.

I denne rapporten er det utarbeidet en modell for organisering av fagområdene som mandatet forutsetter, jf. figuren nedenfor. Modellen er basert på til sammen 16 årsverk, henholdsvis 11 årsverk i samarbeidsorganisasjonen og lokal planfaglig grunnressurs i hver kommune, totalt 5 årsverk. En slik dimensjonering vil medføre en styrking av plan- og byggesaksfunksjonene i regionen med 6,3 årsverk sammenlignet med dagens bemanning som er 9,7 faste årsverk.

I nevnte NIVI-rapport pekes det på en mulig utvidet rolle for det regionale plankontoret som bl.a. kan innebære utvikling av en regional utviklingsplan og regionvektavtale med staten og andre regionale aktører. En slik særskilt mobilisering vil kreve at samarbeidet får status som nasjonal pilot med statlig støtte og aktiv medvirkning i samarbeidet.

Figur 5.1 Skisse med tre fagenheter og samlet dimensjonering på 11 årsverk. Kilde: NIVI Rapport 2021:2

5.2 Oppstart av samarbeidet

Modellen ovenfor har som nevnt innebygd et ambisjonsnivå, faglig og ressursmessig, som representerer en fremtidig utvikling av samarbeidet i retning mot et sterkt kompetansemiljø for strategisk samfunnsutvikling i Midt-Finnmark. Ved oppstart av samarbeidet anbefales et lavere ambisjonsnivå både med hensyn til oppgaver og ressurser. Nedenfor følger forslag til organisering av samarbeidet, herunder struktur mht. oppgaver og nødvendige ressurser. Forslaget innebærer en differensiert samarbeidsstruktur mellom kommunene i oppstartsfasen, med bakgrunn i ulike plansituasjoner og behov for samarbeid mellom kommunene.

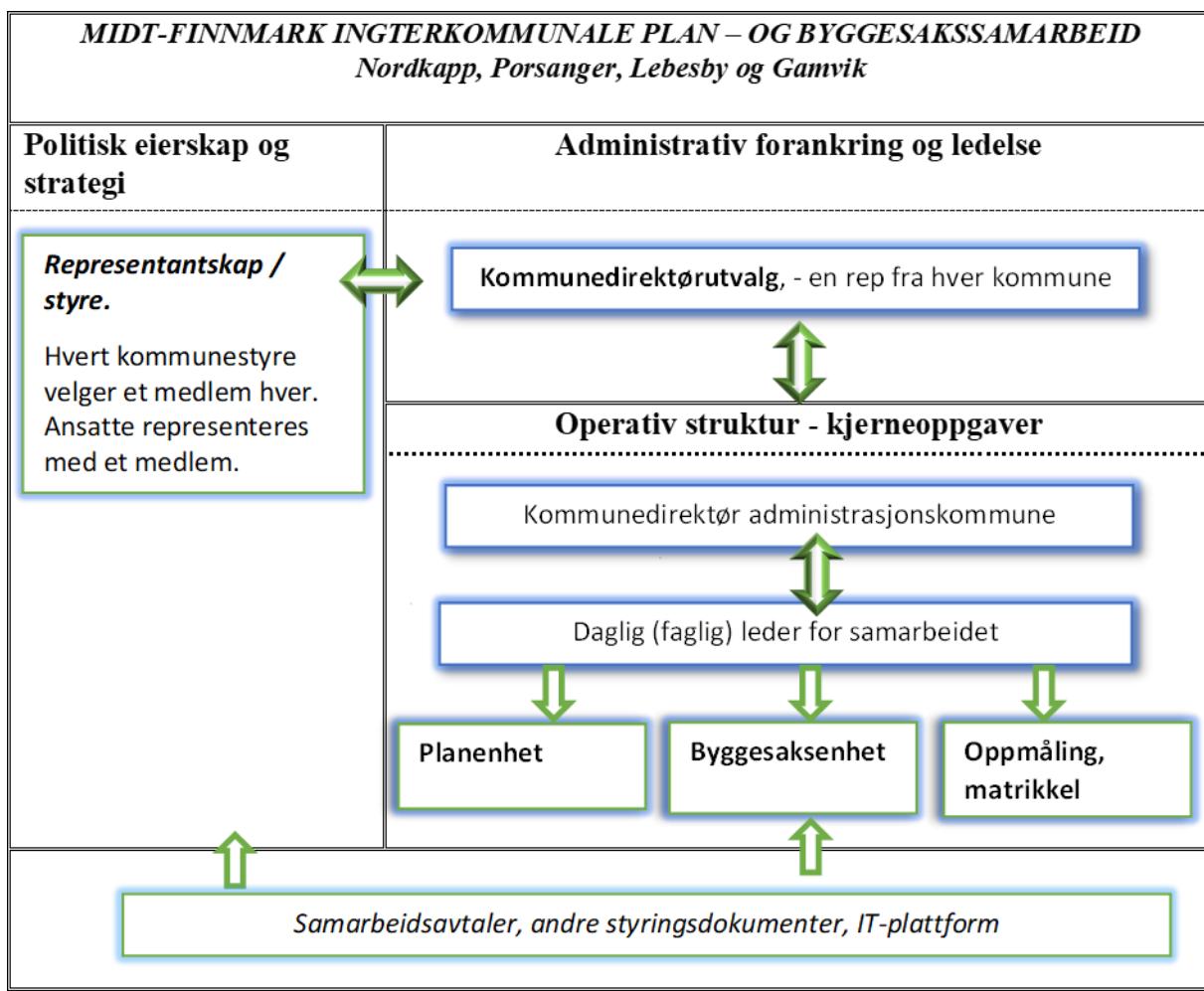
Oversikt over roller og oppgaver i samarbeidsstrukturen:

Regional styring, eierskap og påvirkning	
Organisasjonsledd	Rolle /oppgaver
Kommunestyrene i samarbeidet, Nordkapp, Porsanger, Lebesby og Gamvik	Vedta opprettelse og organisering av samarbeidsstruktur, samarbeidsavtaler med eventuell delegasjon av myndighet
Politisk fagutvalg - 1 representant fra hver kommune	Behandle rapporter og fatte vedtak om overordnede mål og strategier. Behandle avvik på systemnivå. Sørge for god kommunikasjon med folkevalgte i egen kommune.
Regional administrativ ledelse ved kommunedirektørutvalget	Se til at samarbeidet er i henhold til vedtatte planer, avtaler og lovverk. Sørge for god internkontroll, inkl. økonomi og arbeidsmiljø. Sørge for god kontakt mellom deltakerkommunene. Innstille mål og strategi til politisk nivå. Godkjenne retningslinjer og rutiner for samarbeidet og eventuelle endringer av disse.

Administrasjonskommunen for samarbeidet (vertskommunen)	
Organisasjonsledd	Rolle /oppgaver
Kommunedirektør	Øverste administrative leder av kommunen inklusive plansamarbeidet.
Stab-/ støtte	Støttefunksjonene i administrasjonskommunen følger opp samarbeidet på samme måte som øvrige organisasjonsenheter i kommunen.

Operativ samarbeidsstruktur ved oppstart.	
Organisasjonsledd	Rolle /oppgaver
Daglig leder av samarbeidet: (1 årsverk – 100 % stilling)	Ansvar for daglige driftsoppgaver, herunder fag, personal og økonomi. Bidra til videreutvikling av samarbeidet bl.a. ved å etablere fagnettverk og systemer for kompetanseutvikling for de ansatte. Sørge for god samhandling og samarbeid med fylkeskommunen, kartverket, statsforvalter, NVE og andre relevante fagmyndigheter. I stillingen inngår deltakelse i løpende planfaglige oppgaver.
Kommunal planlegging (1 årsverk – 100 % stilling)	Utvikle og sikre godt kunnskapsgrunnlag for kommunale planer. Koordinere prosesser i kommunene for rullering av planstrategi for neste valgperiode. Ivareta løpende oppgaver og utviklingsbehov innen kart og geodataforvaltning. Gi råd og veiledning i forbindelse med planprosesser.
Byggesaksbehandling (4 årsverk – 100 % stillinger)	Utføre saksbehandling i bygg- og delesaker inkl. dispensasjoner. Uføre tilsyn og følge opp ulovligheter. Gi råd og veiledning.
Oppmåling og matrikkel (2 årsverk – 100 % stillinger)	Gjennomføre oppmålingsforretninger. Saksbehandling og matrikkelføring. Rådgivning og støtte innen matrikkel og kart.
Grunnressurs i den enkelte samarbeidskommunen. (dimensjonering bestemmes lokalt)	Være kontaktpunkt for samarbeidet og bidra til å styrke samhandlingen med den enkelte kommune.

Organisasjonskart

I oppstartsfasen bemannes fagområdet kommuneplanlegging med kun ett årsverk. Dette begrunnes med at Gamvik, Porsanger og Nordkapp har pågående kommuneplanprosesser som ivaretar egne planbehov. Disse prosessene forventes å føre til vedtatte kommuneplaner i inneværende valgperiode. Å inkludere disse prosessene i samarbeidet ved oppstart vil ikke være hensiktsmessig for fremdriften. Arbeidsoppgavene i oppstartsfasen fram til 1. driftsår i neste valgperiode avgrenses derfor til å:

- Utvikle felles kunnskapsgrunnlag for gode planprosesser
- Koordinere kommunenes rullering av planstrategi for neste valgperiode
- Ivareta kommunenes behov for kapasitet til forvaltning av arealplandata
- Ivareta oppgaver knyttet til evt. bygdevekstavtale med KDD i samarbeid med leder for plankontoret, herunder arbeid med felles tiltaksplan jf. nærmere omtale nedenfor.
- Bidra til innovasjon og samarbeid på andre fagområder som kommunene ser behov for

Etter søknad til Miljødirektoratet om støtte til etablering av klimanettverk har kommunene i Midt-Finnmark fått innvilget tilskudd til interkommunalt samarbeid for på kr. 100.000. Formålet er å redusere klimagassutslipp og foreta omlegging til et lavutslippsamfunn. En av kriteriene for tildelingen er å etablere et sekretariat som har ansvar for fremdrift og kontinuitet. Dette vil være en oppgave som kan ivaretas gjennom et forpliktende plansamarbeid.

Behandlingen av bygge- og delingssaker, inklusive saksbehandling av dispensasjoner, utførelse av tilsynsoppgaver, er foreslått dimensjonert til fire årsverk. Dette er begrunnet ut fra antall saker i regionen, inkludert behov for kvalitetsheving og fagutvikling. De samme begrunnelsene gjelder for dimensjonering av funksjonene oppmåling og matrikkelføring.

Kommunens ressursinnsats knyttet til byggesaksforvaltning og oppmåling skal i utgangspunktet finansieres gjennom gebyrer (selvkost). Kartleggingen tyder på at de samlede inntektene kan økes. Det er fordelaktig for den videre utvikling av samarbeidet at det allerede etablert samarbeid mellom tre av kommunene innen byggesaksbehandling, delingssaker og oppmåling og matrikkelføring.

Pr i dag har ikke kommunene et løpende samarbeid innen IKT-området og har følgelig heller ikke felles digital plattform. Selv om dette ikke er en gunstig situasjon, er det neppe til hinder for å etablere et bredere samarbeid.

Ved oppstarten av samarbeidet legges følgende hovedprinsipper til grunn:

- Hver kommune er ansvarlig for å ansette og vedlikeholde grunnressurs lokalt i egen kommune som skal sikre godt samarbeid mellom samarbeidsorganisasjonen og den enkelte kommune. Den kommunale grunnressursen skal ivareta oppgaver knyttet til planfaglig ledelse eller rådgivning. Stillingsstørrelsen bestemmes lokalt.
- Stillingsressursene i samarbeidet består av heltidsstillinger og undergitt daglig leder av plansamarbeidet
- Det legges ikke opp til et skarpt skille mellom oppgavene og funksjonene i samarbeidet. Gjennom samarbeidet bør det fremmes en kultur for arbeidsdeling og samhandling.
- Ansatte i samarbeidet skal ha vertskommunen som arbeidsgiver, men skal ha mulighet til å kunne ha utgangspunkt for sitt arbeid fra administrasjonsbygg lokalisert i andre kommuner (desentralisert struktur). De ansatte må trenes i til å arbeide i et virtuelt fellesskap. Det må utvikles møtestruktur som også ivaretar fysisk kontakt.
- Samarbeidsavtalen bør legge til rette for politisk involvering og deltagelse, i lys av at samarbeidet vil omfatte lovpålagte kjerneoppgaver i kommunene.
- For å fremme et godt samarbeide er det behov sømløse og like IKT-systemer som legger til rette for selvbetjening, automatisering og løpende samhandling mellom kommunene.

Arbeidssituasjonen for de fleste av de ansatte innenfor de aktuelle fagområder er at man har små stillingsbrøker og at man er tillagt flere andre oppgaver. Disse oppgavene kan ikke uten videre tas med inn i samarbeidet. For å etablere en samarbeidsorganisasjon som beskrevet foran vil det være nødvendig å tilføre ressurser utover det som i dag prioriteres til kommunenes planfunksjon.

Differensiert samarbeid

I forbindelse med drøftinger i arbeidsgruppen er det tatt til orde for en differensiert samarbeidsløsning basert på plansituasjon og konkrete behov i den enkelte kommune. Med utgangspunkt i kartleggingen er følgende løsninger aktuelle:

Kommuneplanen

Planstatus for Gamvik og Porsanger er tilnærmet helt lik. Begge kommuner har nye arealplaner og skal i henhold til beslutninger gjort i den enkelte kommune igangsette arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Ressursmessig er det tydelig forskjell på kommunene. Gamvik har over lang tid ikke hatt egne ressurser som ivaretar kommunenes oppgaver knyttet til kommuneplanen. Porsanger kommune har tilnærmet 1,5 årsverk på fagområdet. Dimensjonering av et samarbeid mellom de to kommunene vurderes til å være 3 årsverk.

Det foreslås på denne bakgrunn at Porsanger og Gamvik inngår en helhetlig samarbeidsavtale om kommuneplanprosessene. Samarbeidet kan organiseres som del av oppgavefellesskapet i samsvar med kommunelovens kapittel 19. Porsanger kommune vil ivareta rollen som vertskommune og saksbehandler på plansaker i Gamvik. Endelige vedtak må flettes av Gamvik kommune som før.

Nordkapp og Lebesby forsetter inntil videre slik som i dag. Det kan evt. inngås en intensjonsavtale om å tre inn i det utvidede plansamarbeidet med Gamvik og Porsanger.

Alle fire kommunene kan for øvrig etablere et formalisert fagnettverk med formål å forsterke det løpende faglige samarbeidet i regionen.

Bygg- og delesaker

Gamvik og Porsanger har allerede i dag et etablert samarbeid innenfor saksbehandling av bygg- og delingssaker. Porsanger kommune gjennomfører saksutredningene og innstiller til enkeltvedtak i de enkelte sakene. Gamvik kommune har med andre ord ikke delegert myndighet for å treffen enkeltvedtak til Porsanger.

Nordkapp kommune har inntil nå hatt egen saksbeandler på fagområdet. Vedkommende ansatt skal straks slutte i stillingen på grunn av oppnådd aldergrense. Ut fra kartleggingen framkommer det at Nordkapp kommune har hatt utfordringer knyttet til saksbehandlingen, noe som kommer til uttrykk gjennom manglende innkreving av gebyr de siste årene.

Lebesby kommune har egen saksbeandler i tilnærmet 0,7 prosent stilling, noe som så langt har dekket behovet.

Forslag til løsning er at Porsanger, Gamvik og Nordkapp inngår forpliktene samarbeid om saksbehandling av bygg- og delingssaker. Samarbeidet kan organiseres som oppgavefellesskap i samsvar med kommunelovens kapittel 19. Dette medfører i så fall at selve enkeltvedtaket må treffes av de respektive kommunene.

Lebesby kommune fortsetter alene, men kan inngå intensjonsavtale om å tiltre samarbeidet ved behov f.eks. ved midlertidig fravær i egne ressurser.

Oppmåling og matrikkel

Pr i dag er det allerede etablert et samarbeid mellom kommunene Gamvik, Nordkapp og Porsanger. Samarbeidet pr i dag bærer preg av at Gamvik og Nordkapp kjøper tjenester av Porsanger kommune. Lebesby kommune har inntil nå dekket eget behov ved hjelp av egne ressurser. Den som pr nå innehar stillingen har sagt opp.

Fra 1. januar 2024 gjelder kravet om at oppmålingsarbeidet blir ledet av en autorisert eiendomslandmåler. For å bli autorisert, må en landmåler sende inn søknad til kartverket som er autorisasjonsmyndighet. Søkeren må oppfylle matrikkelforskriftens krav til utdannelse og praksis. Kommunene i Midt-Finnmark må gjennomføre tiltak for å ha tilgjengelig ressurs på fagområdet.

Forslag til løsning er at alle kommunene i Midt-Finnmark inngår et forpliktende samarbeid på fagområdet. Samarbeidet kan organiseres som oppgavefellesskap i samsvar med kommunelovens kapittel 19, med Porsanger som vertskommune.

Ut fra kartlegging av status og utfordringer i tjenesten vurderes bemanningsbehovet til to årsverk.

Samarbeidsavtale i tilknytning til alternativet.

Samarbeidet etter hovedalternativet er foreslått organisert som oppgavefellesskap i samsvar med kommunelovens kapittel 19. Om kommunene velger en differensiert løsning som beskrevet ovenfor, vil det måtte gjøres tilpasninger i avtaleutkastet.

5.3 Faseinndeling av det videre arbeid

Ifølge mandatet legges det opp til oppstart av samarbeidet høsten 2022. Dette forutsetter planmessig gjennomføring av tiltak som leder fram til etablering og videre utvikling av samarbeidet. Implementeringen kan oppdeles i ulike faser. Tiltakene som er listet opp er ikke uttømmende og rekkefølgen er heller ikke et uttrykk for prioritering.

Det er av vesentlig betydning at roller, oppgaver og ansvar i tilknytning til etableringen av samarbeidet fordeles på en klar og tydelig måte.

Fase 1, avklaring og vedtaksfase, perioden mai - juni 2022.

Det er lagt opp til at samarbeidet skal etableres høsten 2022. Sluttrapporten med vedlagt utkast til samarbeidsavtale må derfor gis en rask oppfølgning. I denne fasen er følgende tiltak aktuelle for gjennomføring:

1. Prosjektgruppen for Midt-Finnmark samarbeidet/kommunedirektørene behandler sluttrapport og utkast til samarbeidsavtale i mai 2022
2. Det utarbeides felles saksfremlegg med innstilling til vedtak til kommunestyrene i Midt-Finnmark innen tidsfrist for å få saken behandlet i de respektive kommunestyrene i juni. Sluttrapport, utkast til samarbeidsavtale og andre relevante dokumenter vedlegges saken.
3. Kommunedirektør sørger for å gjennomføre nødvendige informasjonstiltak internt i egne organisasjonsenheter
4. De respektive kommunestyrene behandler saken i siste møte før sommerferien 2022, dvs. juni, og fatter endelig vedtak om å inngå i et samarbeid eller ikke

Fase 2, iverksettelse, rekruttering og utvikling 2.halvår 2022

Et systematisk og godt arbeid i oppstartsfasen vil være av stor betydning for hvordan samarbeidet utvikler seg videre. Forutsatt positive vedtak i kommunestyrene om forpliktende interkommunalt samarbeid i Midt-Finnmark må dette følges opp med relevante tiltak for iverksettelse.

1. Kommunedirektørene sørger for å informere internt i egne organisasjonsenheter og gjennomføre nødvendige drøftinger med representanter fra tillitsmannsapparatet
2. Det gjennomføres vurderinger om nødvendige harmonisering av personalpolitiske retningslinjer
3. Iverksette rekruttering av leder av samarbeidet, lyse ut stillingen.
4. Iverksette interne eller eksterne rekrutteringstiltak for å bemanne øvrige funksjoner i samarbeidsorganisasjonen.
5. Vertskommunen forutsettes å følge opp behov for anskaffelser og fremdrift i utvikling av felles IT-plattform innenfor definerte fagområder
6. Utarbeide budsjett for finansiering av samarbeidet ut 2022

7. Eventuelle øvrige aktuelle tiltak knyttet til etableringsfasen identifiseres og følges opp
Forutsatt god framdrift og vellykket rekruttering kan det regionale plankontoret være operativt fra senest 1.1.2023.

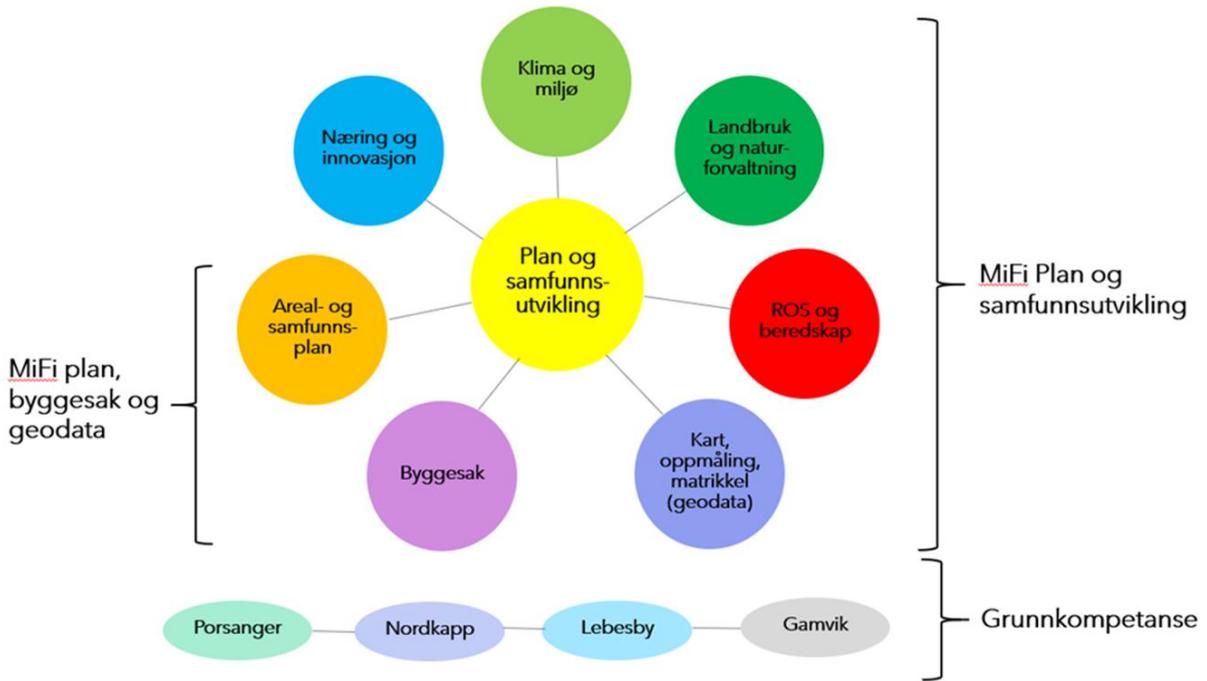
5.4 Langsiktige utviklingsmuligheter

Over tid kan et regionalt plankontor utvikles med nye tilgrensende oppgaver og utvidet kompetanse til å ivareta flere ulike plan- og utviklingsoppgaver i kommunene. NIVI Analyse har i tidligere rapport om regionalt plankontor og i foredrag pekt på tre interessante utviklingsmuligheter av langsiktig karakter:

- Samarbeid om et kompetansesenter for plan og samfunnsutvikling (KPS), der kommunene bygger opp fagmiljøer og samordner sin utviklingskompetanse innenfor tilretteleggende samfunnsutvikling dvs. planlegging, byggesak, kart og oppmåling, klima og miljø, landbruk og naturforvaltning, næring og innovasjon og kommunal beredskap.
- Samarbeid om et tilsvarende kompetansesenter for tjenesteutvikling (KPT), der kommunene bygger opp fagmiljøer og samarbeider dels om administrative støttefunksjoner som IKT, digitalisering, forvaltningsoppgaver, kompetanse og økonomifunksjoner, dels om kompetansekrevende velferdstjenester som barnevern, NAV, PPT og kommunehelsetjenester (tjenesteforsterkning).
- Stegvis oppbygging av KPS og KPT som del av en regional utviklingsplan for Midt-Finnmark, som grunnlag for en langsiktig utviklingsavtale med KDD og de regionale aktørene (bygdevekstavtale)

I forbindelse med kommunenes inngåelse av grunnavtalen i Midt-Finnmark i 2021 vedtok alle kommunestyrene at det er ønskelig å inngå en regional utviklingsavtale om tjeneste- og samfunnsutvikling med berørte regionale og nasjonale myndigheter. Med ny regjering åpner det seg nye muligheter for å inngå en slik avtale, med mulig pilotstatus fra inneværende år og inngåelse av en langsiktig utviklingsavtale direkte med KDD.

Det er signalisert at departementet skal velge ut to nasjonale piloter i to ulike fylker i 2022, som grunnlag for dialog om aktuelle utviklings- og investeringstiltak. Det er grunn til å tro at kommunene i Midt-Finnmark er i målgruppen for den nye avtaleordningen, med bakgrunn i et sammensatt utfordringsbilde og store muligheter for samfunns- og tjenesteutvikling. Alle de fire kommunene tilhører sentralitetsklasse 6, som vil ha høyeste prioritet. Dersom kommunene ser dette som interessant bør de være forberedt på å sette i gang et arbeid med søknad om pilotstatus og bygdevekstavtale med KDD.

Figur 5.2 Mulig kompetansesenter for plan og samfunnsutvikling i Midt-Finnmark. Kilde: NIVI Rapport 2021:2

6 Rettslig regulering av samarbeidet

Det forutsettes at samarbeidet skal ivareta kommunenes oppgaver etter plan- og bygningsloven. Etter reglene i plan- og bygningslovens plandel er det kommunestyret selv som skal vedta de ulike planene, jf. Bl.a. § 11-15. Et interkommunalt samarbeid om planoppgaver kan organiseres etter plan- og bygningslovens bestemmelser om interkommunalt plansamarbeid, (§ 9-1 og §9-7), eller som et kommunalt oppgavefellesskap etter kommunelovens kap. 19. Organisering av samarbeidet etter plan- og bygningslovens bestemmelser er aktuelt i sammenhenger hvor det ønskelig å samordne kommuneplaner på tvers av kommunegrenser, som f.eks. kan være aktuelt i kystplanlegging. I vår sammenheng er organisering etter kommunelovens bestemmelser mest aktuelt fordi formålet er å samordne kommunenes planfaglige kompetanse.

Byggesaksdelen inneholder regler om behandlingen av byggesaker. Vedtak den enkelte kommune gjør i byggesaker etter plan- og bygningsloven vil som regel være enkeltvedtak. Denne myndigheten til å gjøre enkeltvedtak kan delegeres til en annen kommune under forutsetning av organisering etter kommunelovens § 20-2, administrativt vertskommunesamarbeid. Et interkommunalt samarbeid om behandling av byggesaker hvor myndighet for å treffen enkeltvedtak kan altså delegeres til en vertskommune forutsatt at kommunen følger reglene i kommunelovens kap.20.

Med bakgrunn i ovenstående kan det på litt sikt være aktuelt at samarbeidsorganisasjonen må forholde seg til to avtaler:

- En samarbeidsavtale om kommunalt oppgavefellesskap for oppgavene etter plandelen i plan- og bygningsloven.
- En samarbeidsavtale om administrativ vertskommune for oppgavene etter byggesaksdelen i plan- og bygningsloven.

Om man velger en løsning der samarbeidet i byggesaksdelen ikke treffer enkeltvedtak, men innstiller på dette vil samarbeidet kunne organiseres etter kommunelovens kap. 19, oppgavefellesskap. I henhold til § 19-4 skal en samarbeidsavtale være skriftlig og det gis en nærmere beskrivelse og krav til innhold i samarbeidsavtalen. Det vises til utkast til samarbeidsavtale i eget vedlegg. Utkastet til samarbeidsavtale har ikke vært gjenstand for juridisk kvalitetssikring.

8. Finansiering

Nedenfor følger en opplisting av prinsipper for finansiering og kostnadsfordeling mellom kommunene. Punktene nedenfor er ikke uttømmende, det vil derfor være nødvendig at administrativ ledelse i hver av samarbeidskommunene drøfter dette nærmere.

Virksomheten i perioden fram til 1.1.2023 finansieres i all hovedsak av allerede tildelte prosjektmidler fra KMD og Statsforvalter. I perioden 2023 - 2025 legges det opp til følgende prinsipper for finansiering av samarbeidet:

- Årlige prosjektmidler fra Statsforvalter. Beløp må avklares mellom Statsforvalter og samarbeidskommunene.
- Samarbeidskommunene gir samlet tilskudd tilsvarende årlige beløp fra Statsforvalter. Fordelingen av dette beregnes ut fra nærmere definert fast grunnbeløp og antall innbyggere i kommunen.
- Det legges opp til dekning av utgiftene, (direkte og indirekte utgifter), gjennom selvkost. Gjennomsnittet på landsbasis er 80 % dekning, det anbefales at kommunene i Midt-Finnmark legger seg på samme nivå.
- Deler av nåværende stillingsressurser med fratrekk av grunnressurs i egen kommune vil naturligvis inngå i samarbeidet. Den enkelte kommune avgjør selv dimensjonering på egen grunnressurs.
- Innkjøp av ekstern bistand som gjøres i forbindelse med oppdrag knyttet til enkeltkommuner dekkes av vedkommende kommune. Avtale om anskaffelsen gjøres i forkant.
- Størrelse på overheadkostnadene, (administrative kostnader som regnskapsføring, kontorhold, lisenser mv.) drøftes nærmere av administrativ ledelse i samarbeidskommunene.

Vedlegg: Utkast til avtale om kommunalt oppgavefellesskap for Midt-Finnmark plan, bygg og eiendom

Oppgavefellesskapet

Partene i denne avtale er kommunene Gamvik, Lebesby, Nordkapp og Porsanger.

Partene oppretter ved denne avtalen et kommunalt oppgavefellesskap i samsvar med kommuneloven kapittel 19.

Oppgavefellesskapets navn er: Oppgavefellesskapet Midt-Finnmark plan, bygg og eiendom.

Hver av deltakerne har lik eier- og ansvarsandel i oppgavefellesskapet.

Porsanger kommune er vertskommune og stiller nødvendige kontorlokaler til oppgavefellesskapet. Oppgavefellesskapet hører inn under Porsanger kommunens organisasjonsnummer.

Oppgavefellesskapet er ikke et eget rettssubjekt og har ikke myndighet til å ta opp lån.

Formål og oppgaver

Oppgavefellesskapet er opprettet som et langsiktig samarbeid mellom de fire kommunene i Midt-Finnmark. Oppgavefellesskapet skal ivareta kommunenes behov for samarbeid om tjenester innenfor følgende aktuelle områder:

- Plandelen i plan- og bygningsloven
  - Planstrategi, kommuneplanens samfunns- og arealdel
  - Prosessledelse i tematiske kommunedelplaner innenfor klima, miljø, samfunnssikkerhet og beredskap andre relevante fag- og sektorområder
  - Geodataforvaltning
- Byggesaksdelen i plan- og bygningsloven
- Eierseksjoneringsloven
- Felles utviklingsprosjekter og samarbeid med andre myndigheter som fylkeskommunen, kartverket, statsforvalteren og nasjonale myndigheter
- Leveranser av relevante tjenester til virksomheter eller selskaper som er eid av deltakerkommunene eller virksomheter hvor eierkommunene har bestemmende innflytelse

Formålet er å samle og styrke fagmiljøene, skape attraktive arbeidsplasser og levere tjenester med god kvalitet. Overgang til mer brukervennlige løsninger og digital tjenesteutvikling skal prioriteres. Oppgavefellesskapet skal være godt forankret i den enkelte kommune. Tjenestene skal utføres med likeverdig kvalitet og effektivitet i alle kommunene i samsvar med gjeldende lov- og regelverk.

Samarbeid ved oppstart

I en oppstartsfasen vil det konkrete samarbeidet være avgrenset slik:

Innenfor plandelen inngås det avtale mellom kommunene Gamvik og Porsanger om følgende oppgaver:

- Innføring av rutiner for harmonisering av planprosessene, herunder rullering av planstrategi, samfunns- og arealplan.
- Oppdatering og kvalitetshevning av kart- og geodataforvaltning
- Prosessledelse for tematiske kommunedelplaner etter nærmere avtaler

Innenfor byggesaksdelen i plan og bygningsloven samt kommunenes oppgaver etter eierseksjoneringsloven etableres samarbeid mellom kommunene Nordkapp, Porsanger og Gamvik hvor følgende oppgaver inngår fra oppstart av:

- Saksbehandling innen bygge- og delingsaker
- Behandling av dispensasjonssaker
- Utførelse av oppgaver innen tilsyn og ulovlighetsoppfølging.
- Saksbehandling av saker etter eierseksjonsloven

Innenfor oppmåling og matrikkel etableres et helhetlig samarbeid mellom alle fire kommunene, med forankring i et felles fagmiljø.

I oppstartsfasen delegeres ikke myndighet til å fatte enkeltvedtak. Saksbehandler i vertskommunen innstiller til vedtak i samarbeidskommunene. Behov for myndighetsoverføring til vertkommunen vurderes nærmere som del av samarbeidet.

Styring av oppgavefellesskapet

Representantskap

Hver av partene i samarbeidet skal være representert i representantskapet med én representant hver. Hvert kommunestyre velger selv sine medlemmer og minst like mange varamedlemmer.

Det enkelte medlem av representantskapet skal bidra til å sikre at folkevalgte organer i egen kommune er godt orientert om oppgavefellesskapets virksomhet.

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer velges for fire år. Representantskapets funksjonstid skal være kommunevalgperioden.

Valg av leder og nestleder skal foretas på konstituerende møte eller ved behov på et ekstraordinært representantskapsmøte. Konstituerende møte avholdes snarest mulig i valgåret etter at det enkelte kommunestyre har valgt sine representanter til representantskapet.

Konstituerende representantskapsmøte behandler:

- valg av leder i representantskapet
- valg av nestleder i representantskapet
- valg til administrativt styre bestående av kommunedirektørene i hver kommune,

Representantskapet avholder minst to ordinære møter i året, henholdsvis i 1. og 2. tertial og skal behandle følgende:

- Mål, strategier og arbeidsprogram
- Årsmelding, revisjonsrapporter, regnskap og budsjett
- Større og prinsipielle saker
- Avvik i samarbeidets innhold eller organisering på overordnet nivå

Representantskapet er beslutningsdyktig når minst 3/4 av representantskapets medlemmer er til stede.

Administrativt styre

Gjennom samarbeidsavtalen legges det opp til at representantskapet oppretter et eget administrativt styre bestående av kommunedirektørene i hver av kommunene. Styrets oppgaver er som følger:

- Sørge for at samarbeidet er i henhold til vedtatte planer og avtaler

- Behandle forhold innenfor økonomi, herunder budsjett, regnskap, innkjøp o.l.
- Fremme prinsipielle spørsmål for avklaring i representantskapet
- Legge til rette for et forsvarlig og godt arbeidsmiljø og at virksomheten er i samsvar med lover og regler
- Styret behandler og avgjør spørsmål som gjelder organisering og daglig drift av oppgavefellesskapet
- Sørge for at det er god kontakt mellom deltakerkommunene og se til at forutsetningene for at samarbeidet fungerer som forutsatt, herunder at den enkelte deltaker bidrar som avtalt

Organisatoriske forhold

Vertskommunen

Porsanger kommune er vertskommune for samarbeidet. Vertskommunen forvalter arbeidsgiveransvaret for samarbeidets faste ansatte. Støttefunksjonene i vertskommunen følger opp samarbeidet på samme måte som øvrige organisasjonsenheter i kommunen med følgende tjenester:

- Personalsaker herunder lønns- og arbeidsvilkår
- Regnskapsføring
- Revisjon
- Arkivtjenester
- IKT-støtte

Daglig leder

Oppgavefellesskapet ledes av en daglig leder. Daglig leder er styrets og representantskapets sekretær og saksbehandler.

Daglig leder har det løpende ansvaret for daglige driftsoppgaver, herunder løpende faglige og økonomiske prioriteringer. I stillingen inngår etter nærmere vurdering også deltagelse i løpende planfaglige oppgaver.

Daglig leder skal bidra til videreutvikling av samarbeidet. En viktig oppgave er å skape rutiner for samhandling og samarbeid med andre fagmyndigheter som fylkeskommunen, kartverket, statsforvalter og andre statsetater.

Styret fastsetter nærmere stillingsinstruks for daglig leder.

Personellressurser i samarbeidet

Ved oppstart skal oppgavefellesskapets fellesressurs dimensjoneres med åtte årsverk fordelt som det fremkommer nedenfor:

Oppgavefellesskapets fellesressurs:

Daglig leder og øvrige av de felles ansatte i oppgavefellesskapet består av:

Antall årsverk	Stilling, funksjon
1	Daglig leder av plankontoret, med planfaglig kompetanse
1	Planlegger med formell planfaglig kompetanse
4	Saksbehandlere bygg- og delesaker
2	Landmåling og matrikkel
8	Totalt

Stillingene ovenfor er administrativt og personalmessig underlagt oppgavefellesskapets vertskommune.

Daglig leder skal ha sin faste arbeidsplass lokalisert til vertskommunen. Øvrige ansatte i samarbeidet kan ha sitt faste arbeidssted lokalisert hos de øvrige samarbeidskommunene (desentralisert struktur).

Opgavefellesskapet kommuniserer og samarbeider i et digitalt felleskap. Hoveddelen av møtestrukturen i oppgavefellesskapet er digitale møter. For å ivareta behovet for fysisk kontakt medarbeiderne imellom skal møtestrukturen i oppgavefellesskapet etter nærmere vurderinger også innbefatte fysiske møter.

Fellesressursen kan utvides med flere ansatte, avhengig av behov for økt kapasitet og styrket fagmiljø for å ivareta innovasjon og utvikling.

Lokal grunnressurs:

Hver kommunene skal ha tilgang til personell som innehar kompetanse relatert til plan- og bygningsloven i egen organisasjon. Denne ressursen skal være kontaktpunkt for samarbeidet og bidra til å styrke samhandlingen med den enkelte kommune. I oppstartsfasen er det den enkelte kommune selv som fastsetter dimensjoneringen.

Digital samarbeidsplattform

Opgavefellesskapet skal følge opp statlige føringer om å ta i bruk digitale systemer som legger til rette for selvbetjening, automatisering og samhandling mellom relevante myndigheter og aktører.

Finansiering av samarbeidet

Porsanger kommune som vertskommune forskutterer løpende driftsutgifter for samarbeidet mot senere refusjonskrav.

Representantskapet gjør årlig vedtak om tilskudd fra kommunene til drift av oppgavefellesskapets aktiviteter for det kommende år. Dette skal oversendes de tilknyttede kommuner for godkjenning innen utgangen av juni måned året før.

Deltakerne i oppgavefellesskapet har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefellesskapets forpliktelser. Til sammen utgjør andelene oppgavefellesskapets samlede forpliktelser.

En deltaker som trer ut av oppgavefellesskapet, fortsetter å ha økonomisk ansvar for sin andel av de forpliktelsene oppgavefellesskapet har på det tidspunktet deltakeren trer ut. Det samme gjelder hvis oppgavefellesskapet oppløses.

Særskilte planoppgaver finansieres særskilt. Større fellesprosjekter skal ha eget budsjett og regnskap.

Rapportering

Vertskommunen ved daglig leder er ansvarlig for å ivareta innsyns- og informasjonsbehovet til representantskapet og samarbeidskommunene. Dette kan gjøres gjennom faste rapporteringer som:

- Tertiアルrapport
- Årsrapport
- Årsmelding
- Avtalt løpende rapportering

Samarbeidet skal utarbeide årlig handlingsplan og årsrapport. Styret fastsetter nærmere retningslinjer for rapportering fra oppgavefellesskapet.

Endring og oppløsning av samarbeidet

Utvidelse av samarbeidet

Vertskommunen gjennomfører forhandlinger med evt. nye deltakere i samarbeidet. Spørsmålet om utvidelse avgjøres av oppgavefellesskapets representantskap.

Endring av avtalen

Forslag tas opp til drøfting når en part krever det. Endringer må godkjennes av alle og dokumenteres i avtalen.

Uttreden av samarbeidet

Ønsker en part å tre ut av samarbeidet må dette gjøres gjennom skriftlig oppsigelse. Oppsigelsestiden er ett år fra førstkommande årsskifte.

Twisteløsning

Ved twist om avtalen skal uenigheten først søkes løst på administrativt nivå ved dialog mellom avtalepartene der grunnlaget for uenigheten og eventuelle forslag og løsninger fra hver av partene framgår av møtereferat. Lykkes man ikke å løse uenigheten på administrativt nivå bringes saken fram for oppgavefellesskapets representantskap.

Ikrafttredelse

Dato for oppstart er så snart kommunestyrene i alle deltakerkommunene har godkjent samarbeidsavtalen.

Denne samarbeidsavtalen er vedtatt av Gamvik kommunestyre den .... i sak ....

Denne samarbeidsavtalen er vedtatt av Lebesby kommunestyre den ... i sak....

Denne samarbeidsavtalen er vedtatt av Nordkapp kommunestyre den ... i sak ....

Denne samarbeidsavtalen er vedtatt av Porsanger kommunestyre den ... i sak ....